

[Als] ¹ Appollonius verstaen hadde van [S]tranguil[i]o ² ende
Dyonisiades dat sijn dochter doot soude sijn, soe ghinc hi
weeder om te scepe ende seylde seer drowich ³ van
daer na dye stat Thyro ende [f2v] [si] ⁴ verstaken ⁵
bi storme ende onweder aen die stat van
Mithelen, daer Tharsia, sijn dochter,
noch leevendich was.

[19]

[E]nde hi ghinc weder te scepe ende seide tot sinen knechten: “Ic bid
u, legt mi int onderste vanden scepe. ⁶ In dien dat mi dat lant niet en
wil, soe laet mi den gheest gheven inder zee.” ⁷

Sij seylden voer winde te Thyro waert. ⁸ Ende daer na ontstac
haesteli[c] ⁹ die zee met onweder, so dat die scepen mosten seilen daer
God ende dat onweder wilden. ¹⁰ Sij rijepen alte samen Gode om
hulpe, ende si quamen aen die stat van Mythelen, daer Tharsia sijn
dochtere was. ¹¹ Die stierman ende alle de ander die boven inden

1. Snellaert 1493: ¶ Hoe; inhoudsopgave: Als

2. Ttranguilo

3. drowich = drovich — ook mogelijk is: drouvich

4. Ontbreekt in Snellaert 1493 — toegevoegd op basis van de inhoudsopgave.

5. verstaken: bereikten onbedoeld

6. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Hijs dictis ad nauem perrexit et ait famulis suis Proicite me queso in profunditatem maris — De vertaling in *Die gesten van Romen* is correct, maar wijkt af van de *Gesta romanorum*. Het zoveelste bewijs dat er een *Historia Apollonii regis tyrii* op de schrijftafel van de vertaler lag. Daarin las hij dat Apollonius zijn knechten vroeg om hem op te bergen beneden in het diepst van het ruim van het schip (nauis) en niet om hem op de hoge zee (maris) overboord te gooien. Door plaats te nemen in het duister op de kiel van het schip benadert Apollonius de zee zoals zijn vrouw hem ervaren heeft in de kist, waarin zij overboord gezet werd.

7. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: cupio enim in vndis exalare [o3va] spiritum.

8. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: [39] et dum prosperis nauigat tyrum

9. Snellaert 1493: haestelit

10. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: reuersus subito mutatum est pelagus et per diuersa maris discrimina naues iactabantur.

11. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Omnibus autem deum rogantibus ad machilenam ciuitatem in qua erat filia sua tharsia venerunt.

scepe waren, dreven grote bliscap om dat si te lande ghecomen waren. ¹ Appollonius die coninc die beneden in die sentijn ² lach, want hy dat gheruft ³ van dien blijscap hoerde, soe vraechde hij: “Wat gheluyt van blijscap ist dat tot minen oren comt?” ⁴

Die scipper antwoerde: “Lieve heer, wij moeghen alle wel blijde sijn ende huden een heilighen dach ⁵ maken, want wij ons lijf ghewonden ⁶ hebben ende te lande ghecoemen sijn.” ⁷

Appollonius die coninc versuchte hem ende seide: “Laetse alle ghader vrolic sijn ende vieren, sonder my alle[e]n, ⁸ want het is mijn knechten droefheits genoeg dat si enen drovighen here hebben. ⁹ Ende gheeft hem .x. ducate tot haerre feesten te baten daer om ¹⁰ te copen dat si selver willen, ende [f3r] laetse met malcander vrolic wesen. ¹¹ Maer ic wil dat nyemant soe stout en si, die mi roept of

1. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Gubernator autem cum omnibus magnum plausum dedit

2. sentijn: het laagste punt van het schip, waar het zeewater zich verzamelt dat het schip naar binnen krijgt

3. gheruft: gerucht, lawaai

4. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Ait appollonius. quis sonus hylaritatis aures meas percussit?

5. heilighen dach: feestdag

6. ghewonden = ghevonden: hervonden

7. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Ait gubernator Gaude domine quia hodie natalicia celebrantur — “natalicia” is de gekerstende parafrase van ‘Neptunalia festa’ in de antieke roman. In *Die gesten van Romē* wordt het feest doodgezwegen en lijkt alle blijdschap het gevolg van dat zij het er levend af gebracht hebben. Daarmee gaat een parallel verloren: Eerst voelde Apollonius zich bedrogen door Neptunus omdat hij schipbreuk leed voor Cyrene, terwijl uit zijn reactie opgemaakt mag worden dat hij alvorens uit te varen eerst aan de god geofferd had voor een veilige zeereis. Achteraf bleek het ‘verraad’ van Neptunus een ‘blessing in disguise’, want zo leerde hij een nieuwe echtgenote kennen. Nu komt Apollonius onbedoeld en ongewild op de feestdag van Neptunus in de havenstad, waarin zijn doodgewaande dochter zich bevindt, die hij niet herkent ondanks haar raadsels, die ‘hints’ waren om de letterlijke en figuurlijke weg naar het licht te volgen. Ook in de heidense wereld geldt dat gods wegen ondoorgrondelijk zijn.

8. Snellaert 1493: allen

9. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Appollonius ingemuit et ait Et omnes diem festum celebrent preter me Sufficiat famulis meis pena mea ac dolor

10. daer om: om daarmee

11. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: dono eis x. aureos et emant que voluerint et diem festem celebrent

eenich spel of blijscappe doet, ende soe wye daer teghens dede, dien ghebiede ic dat hem sijn beenen gebroken worden!”¹

Die rentmeester dede alsoe ende gaf hem dat ghelt ende seyde des conincx ghebot.²

Sij ghingen op in die stat ende coften al dat hem noot was ende dat si hebben wouden ende quamen weeder te s[c]epe.³ Ende want des conincx scip dat alre schoenste was van al den scepen, soe wort daer die meeste feeste in ghehouden.⁴

1. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Et quicumque vocauerit me vel gaudium mihi fecerit crura illorum frangi iubeo

2. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Dispensator itaque necessaria tulit et redijt ad nauem.

3. Snellaert 1493: seepe

4. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Cum igitur omnibus navibus: navis appollonij honoracior esset cum magno conuiuio ceteris melius celebrant naute appollonii.